

A SZABAD RÁDIÓK HELYZETE MAGYARORSZÁGON **2010–2014**

SZABAD RÁDIÓK MAGYARORSZÁGI SZERVEZETE

(cc) Szabad Rádiók Magyarországi Szervezete, Budapest, 2014.

E-mail: info@szabadradiok.hu

ISBN 978-963-12-1277-8 (pdf)

A SZABAD RÁDIÓK HELYZETE MAGYARORSZÁGON **2010–2014**

SZABAD RÁDIÓK MAGYARORSZÁGI SZERVEZETE

Szeretnénk hagyományt teremteni ezzel az írással: minden év végén áttekinténénk a közösségi rádiós szektor helyzetét, eseményeit az adott évben. Az éves összefoglalóban kitérünk a pályázatokra, az adott évben működő rádiók rövid eseménytörténetére, és felhívjuk a figyelmet az adott évben előállított közösségi tartalmakra. Ez az írás egyfajta bevezetőként a 2010 óta történeteket foglalja össze, ahogy mi láttuk.

BEVEZETÉS

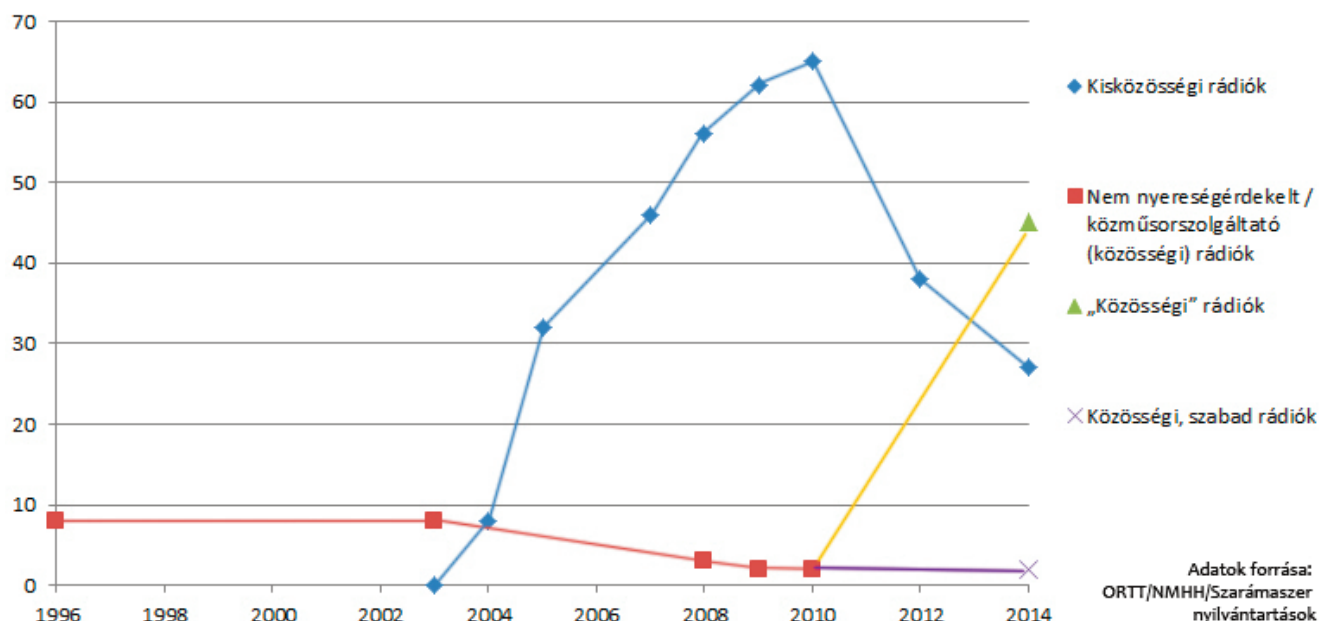
A Fidesz-KDNP 2010-es kormányra kerülése után a teljes magyarországi média szerkezetét átalakította, végletesen centralizálva azt. Kétharmados többségével élve 2010. végén új médiatörvényt hozott létre (*A médiaszolgáltatásokról és a tömegkommunikációról szóló 2010. évi CLXXXV. törvény*, a továbbiakban: Mtv.), mely 1996 óta a pártok közötti konszenzus hiánya miatt váratott magára. 2011-ben egy szervezetbe (MTVA) vonta össze a közszolgálati rádiót (MR), televíziót (MTV, Duna TV) és országos hírügynökséget (MTI). Egyidejűleg ezek a korábban független tartalomszolgáltatók a kormány szócsövénév váltak. Hasonlóképp az NMHH-ban egyesítette a média- és távközlési ügyeket kezelő hatóságokat (korábban: ORTT ill. HÍF/NHH). A közmédia körzeti adásait, stúdióit Európában egyedülálló módon nem erősítette, hanem megszüntette. Bár megtartotta az 1991 óta létező közösségi és 2002 óta létező kisközösségi (kis teljesítményű) rádiós szektort, sőt, a médiatörvényben nevesítette is ezeket, a „közösségi” jelleget teljesen félreértve, azt a szektor eredeti céljától teljesen eltérő tartalommal ruházta fel, ezzel eltorzítva a médiapiacnak ezt a szegmensét. Egyrészt tisztán kereskedelmi rádiókkal tölti meg az adminisztráció számára „közösségiként” kezelt – ingyenesen használható - frekvenciákat, éles versenyt teremtve az önkéntesek működtette közösségi (szabad) és a kereskedelmi rádiók között, másrészt adminisztratív eszközökkel sorban hallgattatja el a még független, kisteljesítményű frekvenciákon a helyi közösségek hangját. Mindez összhangban van azzal a folyamattal, melyek során a kormány az elektronikus médiumokat központosítani kívánja, de nem a szervezeti racionalizálás, hanem a tartalom feletti teljes kontroll céljából. Ennek a célnak szükségszerű következménye a független, helyi adók kiiktatása. Az alábbiakban bemutatjuk azokat a jogi és adminisztratív eszközöket, melyek meglátásunk szerint a közösségi-szabad rádiós szektor elsorvasztását eredményezik, és félünk, hogy célozzák is.

1. A 2010-2014 KÖZÖTTI VÁLTOZÁSOK A „KÖZÖSSÉGI” FOGALOM ÁTFOGALMAZÁSA

A 2010-es médiatörvény alapján olyan rádiók is „közösségi” státuszt kaptak, melyeknek semmi közük ahhoz, ahogy a világ a közösségi (*community, free*) rádiókat értelmezi. Bár a nagyvilágban eleve igen változatos az, ahogy a közösségi rádiókat definiálják, amit a magyar médiatörvény közösséginek ismer el, az példa nélküli, és a szektor lényegének teljes meg nem értéséről, vagy (rosszabb esetben) annak nagyon is világos megértéséről tanúskodik.

A 2010-es médiatörvény nem csak a közösségi műsorokat sugárzó rádiókat ismeri el közösséginek, hanem a tőnyomórészt közszolgálati műsorokat sugárzókat is (Mtv. 66. § (1)). Gyakorlatilag akármilyen prózai vagy valamilyen sehol le nem írt definíció szerint bizonyos „igényes” zenei műfajú [jazz, klasszikus zene] műsorok tartoznak ide. A közszolgálati műsorok célja a köz szolgálata, azaz a minél tágabb közönség, a teljes lakosság szolgálata általánosan, ez pedig épp ellentéte a közösségi jellegnek, azaz egy jól meghatározott célközönség szolgálatának. A közösségi licensz előnye, hogy a rádiónak nem kell frekvenciahasználati díjat (1/2011. (III. 31.) NMHH rendelet a frekvencialekötés és -használat díjáról), pontosabban a médiatörvény alapján „médiaszolgáltatási alapidíjat” fizetni, mely évente a ke-

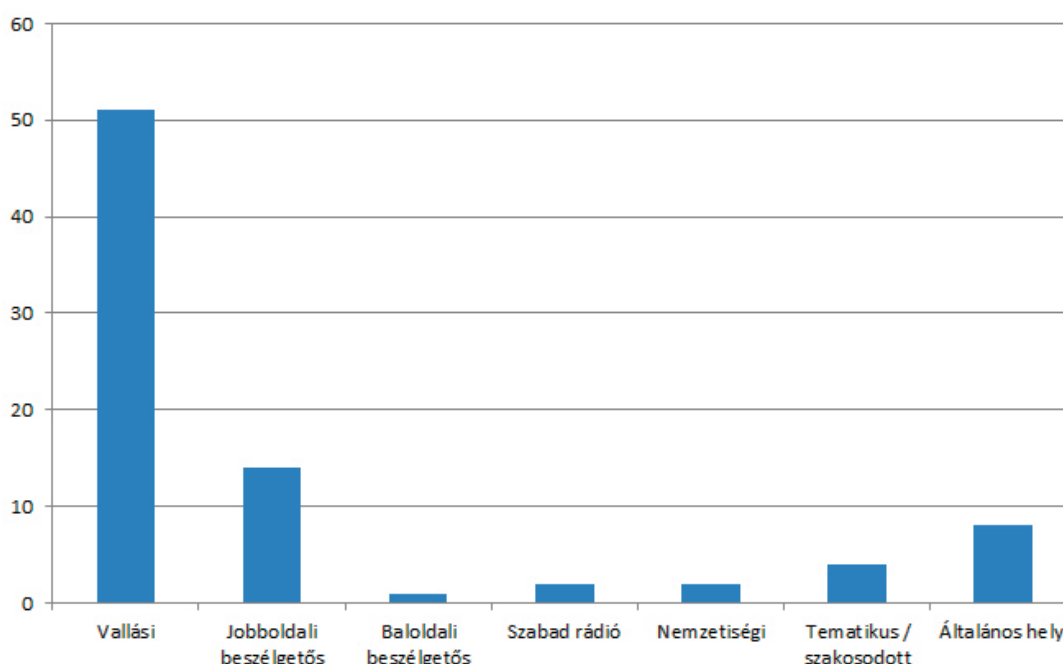
Közösségi rádiók számának alakulása Magyarországon 1996-2014.

1. ábra. Közösségi rádiók száma Magyarországon 1996-2014. A korábbi rendszer szerint nem nyereségérdekelte vagy közműsorszolgáltató rádiók kategóriába estek a közösségi rádiók. A most létrehozott rendszerben a „közösségi” jogi kategóriába már tisztán kereskedelmi, nem civil rádiók is beleesnek, (pl. gyakorlatilag minden prózai műsort sugárzó rádiók közösséginek számít) így akár úgy is tűnhet, hogy a közösségi rádiók nettó száma rohamosan emelkedett, szinte a világ, de mindenképp Európa legjobb arányára (sárga vonal). A külföld ezt az arányt érzékeli az állami statisztikákból. Ha azonban a valódi, nem de jure „szabad rádiókat” nézzük, akkor a lila vonalon haladva eljutunk a még életéért küzdő 2 db szabad rádióhoz: a Civil és Tilos Rádiókhoz, miközben az 1 km-es körben fogható kisközösségi rádiók száma közel harmadára zsugorodott. A Fidesz volt hatalmon 1998-2002 között és 2010 óta, 1994-1998 és 2002-2010 között baloldali kormányzat volt.

reskedelmi rádióknak százezres-millió nagyságrendű. Az új médiatörvény szerint, a korábbival ellentétben, kereskedelmi cég is működethet közösségi rádiót. Ez nem példa nélküli, de a két szabály együtt azt eredményezi, hogy akár kereskedelmi jellegű, közszolgálatiként definiált műsorokat sugárzó rádió is lehet „közösségi”, ami abszurd – így fordulhat elő, hogy egy frekvenciára egymással a még 1991-ben kalózként indult, a szabad rádiók zászlóshajójának számító Tilos Rádió és a tisztán kereskedelmi, az amerikai Bloomberg Radio-hoz hasonlóan üzleti híreket adó Gazdasági Rádió versenyezhet (2014. októberben a 90,3 MHz közösségi frekvenciára), mintha e két rádió egymáshoz hasonló szolgáltatásokat nyújtana a hallgatóknak. Hasonlóan unortodox megoldás a kvázi országos rádióhálózatok számára közösségi státusz adása úgy, hogy azokat adónként külön rádióknak értelmezi a hatóság (lásd 2. melléklet). Értelmezésünk szerint a Fidesz célja ezzel az volt, hogy miközben elhallgattatja a valódi szabad rádiókat, a kereskedelmi és politikai érdekek mentén működő rádiók számára közösségi státusz adományozásával a külföld felé azt mutathassa az állami statisztikákban, hogy a közösségi/civil rádiók száma meredeken ível fölfelé (1. és 2. ábra). Ha azonban megnézzük, hogy az Mtv. 66. § (1)c pontja alapján kiket nyilvánítottak közösségivé

Helyi és körzeti közösségi rádiós engedéllyel rendelkező rádiók típus szerint megoszlása (adóállomások/frekvenciák száma) (2014. nov. 28-i állapot szerint)

2. ábra Helyi és körzeti közösségi rádiós engedéllyel rendelkező rádiók típus szerint megoszlása (adóállomások/frekvenciák száma) (2014. nov. 28-i állapot szerint). Vallásinak számítottuk a *Europa*, *Szenti István*, *Magyar Katolikus*, *Mária Rádiókat*, jobboldalinak a *Lánchíd*, baloldalinak a *Klubrádiót*. Szabad rádió a *Tilos* és a *Civil Rádiók* (a Szabad Rádiók Magyarországi Szervezetének tagjai). Nemzetiségi a *Radio Monaster* (szlovén nemzetiségi). Tematikus rádiók a *Gazdasági* (üzleti hírrádió), az *Inforádió* (hírrádió), a *Jazzy* és a *Klasszik Rádiók* (zenei formátumrádiók), valamennyi Budapesten sugároz.

(2. melléklet), olyan adókat találunk, melyeket külföldön vita nélkül kereskedelmi rádióknak sorolnának be: az *Inforádió* (kereskedelmi hírrádió), a *Lánchíd Rádió* (politikailag elfogult jobboldali hír- és beszélgetős rádió), a *Klubrádió* (politikailag elfogult baloldali hír- és beszélgetős rádió - ezen sokan talán csodálkoznak, de pusztán azért, mert ellenzéki, nem lesz automatikusan közösségi is egy rádió), a *Klasszik Rádió* (kereskedelmi népszerű klasszikus zenei rádió), a *Gazdasági Rádió* (üzleti híreket sugárzó adó). Ezek egyike sem rendelkezik a közösségi (másképp: szabad vagy civil) rádiók egy kritériumával sem: professzionálisan működő, kereskedelmi és/vagy politikai érdekek mentén szerveződő vállalkozás, műsorvezetőik nem a közösség tagjaiból kerülnek ki, hanem professzionális újságírók, nincsenek önkénteseik, döntéseiket nem demokratikusan hozzák. Közülük nem egy majdnem országos hálózattal is rendelkezik, mely azonban mégsem számít hálózatnak, mert egymástól jogilag független helyi és körzeti adókként lettek engedélyeztetve. Így végeredményben tisztán kereskedelmi rádióknak és majd' országos hálózatoknak nem kell frekvenciahasználati díjat fizetni, plusz pályázhatnak azokra az állami pénzekre, melyeket a bevétel-újraelosztás rendszerének megalkotásakor a közösségi rádióknak címkéztek (pl. az éves fenntartást támogató rezsi, vagy a műszaki pályázatok).

A 2010-ES MÉDIATÖRVÉNY 1 KM-ES KÖRZETHATÁRA

A törvény azután, hogy szakmai anyagok (pl. Benedek et al. 2007, Hargitai és Ferenczi 2010) mutatták be, hogy egy kisközösségi rádió számára a korábban alkalmazott 1 km-es vételkörzethatár a borítékolt megszűnést jelenti, mégis ezt az értéket tartalmazza, rámutatva a szakmai konzultáció hiányára. 1 km-en belül a legkritikább esetben található egy teljes közösség: az intézmények, pl. egy iskola dolgozóinak lakhelye, vagy egy falu is nagyobb ennél. Mivel a törvény a földrajzi realitásokat figyelmen kívül hagyja, így csak egy kisközösség töredékét lehet elérni, a rádió alapvető célját nem tudja megvalósítani, a hozzáférés hiánya csökkenti a motivációt, és még azt sem teszi lehetővé, hogy a rádió önfenntartó legyen. Ennek ellenére az 1 km-es körzethatárt a médiatörvény alkotói a rugalmasan alkalmazható hatósági gyakorlatból a médiatörvénybe átemelve betonozták (Mtv. 203§ 24.).

Sok vidéki települést a nagy kiterjedése és tanyavilága miatt nem lehet lefedni 1 km-es sugarú körrel. Ilyen az Alfa Rádió példája, mely 3,14 km²-es területet sugározhat be, a város közigazgatási területe viszont kb. 88 km² – 24 db élő tanyán él a lakosság fele. A két szélső tanya egymástól 32 km-re van. Ezen a 88 km²-en él 6400 lakos. Ebből a rádió ellát kb 3200 potenciális hallgatót.... Épp a leginkább periferián élőkhez nem juthat el a jel a rugalmatlan jogszabályok miatt. Frekvencia-bővítés, adóteljesítmény-növelés a kisközösségi rádióknál jogszabály szerint nem lehetséges. Helyi, „nagy közösségi” rádió indítására a magas pályázati díj ill. a hatósági kiírás hiánya miatt miatt sincs lehetőség (kisközösségi frekvenciát bárki bárhova kérhet, közösségit viszont a hatóság ír ki oda, ahová gondolja).

ZENEI KVÓTÁK

Bár eleve szólásszabadság-ellenesnek tartunk mindenféle szerkesztőségi tartalomba való beleszólást, világviszonylatban is kiemelkedő, alapesetben (pl. országos online rádió) 35%-os (Mtv. 21. § (1)), közösségeknél 50%-os (66. § (4)h) a magyar zenei játszási lista kvóta-kötelezettsége, a rádió jellegétől függetlenül, miközben (az államnak fizető) helyi kereskedelmi rádióknak semmiféle zenei kvótájuk nincs (Mtv. 22. § (1)d). Amellett, hogy tehát a kormány nemzetépítő stratégiáját a civil rádiók zenei szerkesztésébe való beleszólással is érvényesíteni akarja, mindezt a nem korlátos erőforrásokat alkalmazó online rádiókra is alkalmazza.

Érv lehet a zenei kvóta mellett, hogy az éterben mint korlátos erőforrásban Magyarország területén indokolt a magyar zene játszása (bár kérdés, hogy helyi kereskedelmi rádióknál ez miért nem alkalmazott, amire esetleg a helyi rádiós lobbis lehet egy válasz), viszont indokolhatatlan, hogy a korlátlan erőforrású online rádiók tartalmát milyen alapon befolyásolja a médiatörvény.

A kvóták betartásával magyarázható, hogy miért van bejelentési és adatszolgáltatási kötelezettsége tehát az online rádióknak is. Egy lehetséges értelmezés szerint a zenei kvóta egyféle faltörő kos, hivatalos indok az online és FM rádiók totális ellenőrzésére.

A TOTÁLIS ELLENŐRZÉS: ADATSZOLGÁLTATÁS

A médiatörvénybe iktatták, hogy a közösségi rádióknak teljesíteni kell bizonyos adatszolgáltatási kötelezettséget (Mtv. 66. § (6) és 22§ (8): „A médiaszolgáltató köteles havonta adatokat szolgáltatni a Médiatanács számára a műsorkvótákra vonatkozó előírások betartásának ellenőrzéséhez”). Ezt nem határozták meg részletesen, hanem a hatóságra bízta, hogy mit értenek ezalatt. Az NMHH Médiatanácsa a lehető legbrutálisabb megoldást választotta: mindenkit folyamatosan ellenőriznek, és önellenőrzés formájában. Ez olyan, mintha minden állampolgárnak a

napi tevékenységüket a rendőrség felé részletesen jelenteni kellene, hogy ellenőrizhessék, nem követtek-e el bűncselekményt. A különféle rádiók adatszolgáltatási kötelezettségei között nincs különbségtétel. Ezt akár az jog előtti egyenlőség pozitív példajaként is hozhatnánk, azonban itt sokmillió bevételező országos kereskedelmi rádiókat, a több százas munkatársi gárdával rendelkező közmédiát és az egy fővel működő kisközösségi rádiókra ugyanazokat a terheket rótták: a teljes adásidő minden percével el kell számolni úgy, hogy eredetileg 17 (később 12) paramétert kell minden egyes zenei és prózai műsorelemről megadni.

Az ORTT gyakorlata az volt, hogy egy évben egyszer egy véletlenszerűen kiválasztott hét teljes anyagát bekérte hangfelvételen, és ezeket egy külön felkért stáb végighallgatta, és végigjegyzetelte, majd ebből állapították meg, hogy a kötelezettségeknek megfeleltek-e. Mivel ez a 365 napos folyamatos ellenőrzésben nyilván lehetetlen, a médiahatóság az adatolás feladatát szeretettel áttolta a médiaszolgáltatókra. A döntés indoklása az, hogy ellenkező esetben a médiatörvény és műsorszolgáltatási szerződés szerinti kvótákat (magyar zene aránya, szöveges műsorok aránya, közszolgálati műsorok aránya) nem tudnák ellenőrizni. Eleve megkérdőjelezzük, hogy egy médiatörvényt csak úgy lehet betartatni, ha folyamatosan minden műsorpercet ellenőriznek. Az adatszolgáltatási kötelezettség adminisztratív terhet aránytalanul tartjuk ahhoz képest, amennyit hozzátesz a közjóhoz, különösen úgy, hogy ezt a terhet a hatóság a saját feladatköréből hatósági jogköre erejével élve a műsorszolgáltatókra hárítja. (Érdemes itt megjegyezni, hogy az aránytalan terhelést potenciális választási csalás egyszeri kivizsgálásának elhárítására sikerrel alkalmazta a kormány, lásd: Péterfalvi, 2014).

A médiatörvény szerint havonta kell jelenteni az adatokat (Mtv. 22§ (8)), azaz minden műsorpercük metaadatait, a Műsorfigyelő és elemző főosztály azonban első levelében mohóságában heti adatküldésre szólított fel, mivel ez „az adatszolgáltatás feldolgozásának elősegítése érdekében indokolt” (Mádl 2012).

Ráadásul a hatóság olyan adatokat is követel-követelt - mint pl. az előadó neve, zene/dalszöveg szerzője, album címe !!, a zeneszám „zsánere” !! és a játszott zeneszám vagy műsor címe (Mádl András levele, melléklet, 2012. márc. 2. -- később a (!!)) jelzésű tételek 2014-ben már kikerültek a követelésekből). Ezek semmilyen módon nem következnek a médiatörvényből, hiszen ott ilyen részletességgel nincs lebontva a kötelezettség és a műsorelem jellegét (pl. magyar-e) külön paraméterben amúgy is meg kell adni.

A sok adat bekérése tehát indokolatlan, amit még maga a hatóság is elismert (egyfajta véletlen elszólással egy levélben), azt felhozva érvel, hogy ha nem kérnének ellenőrző adatokat, a rádiók hamis adatokat adnának meg (azért kérnek „redundáns” adatokat, hogy elkerüljék a „széles körben ismert gyakorlatot”, hogy „adatok helyett koholmánnyal látj[uk] el a zenei jogvédőket” (Jó 2013)). Bár az érv jogi értelemben kevésbé erős, a műsorszolgáltatók tehetetlenek vele szemben.

AZ IMAR

A hatóság igazán készségesnek mutatkozik abban, hogy amiben csak tudja, segítse a rádiókat a – maga által megkövetelt – kötelezettségeik teljesítésében. Mivel ezeket a követelményeket egyetlen külföldi ország sem követeli, a forgalomban levő adásvezérlők technikailag sem tudják előállítani a kért adattáblát, azaz minden egyes „bevallás” több órás – a metaadatok előzetes felvitelével együtt több napos – manuális táblázatszerkesztést igényel. Így az NMHH a zenei kvóták ellenőrzésére kitalált adatszolgáltatás automatizálására kifejlesztette az IMAR nevű rádiós és televíziós adásvezérlőt (<http://imar-media.eu/>), melynek legfőbb funkciója, hogy a megkövetelt adatok mindegyikét a megkövetelt formátumban akár online is, akár automatikusan elküldi a hatóságnak, a rádiósoknak nem is kell törődnie vele. Az IMAR azon műsorokat is kezelni tudja, ahol egy lejátszott fájlban egy teljes, sok zeneszámot

tartalmazó adás van – mivel ezeket is úgy kell lejelenteni, hogy még az egyes zeneszámok kezdési időpontját is megadjuk, ezek előállításuk csak jelentős időt igénylő, manuális táblázatszerkesztéssel történhet.

Probléma viszont, hogy a szoftver adásvezérlésre véleményünk szerint alkalmatlan; hogy a fejlesztés után megszünt hozzá a támogatás (support), telepítése különleges rendszergazdai szakértelmet kíván. Ezen kívül egy állami szoftver durva beavatkozás az adásvezérlők szabad piaci versenyébe. Ahelyett, hogy a meglévő szoftverekhez fejlesztettek volna egy bevalláskészítő plug-int, egy teljes – ráadásul egyszerre rádiós ÉS televíziós – adáslebonnyolót gyártottak, aminek versenyképes fejlesztése nyilvánvaló képtelenség, ha azt nézzük, hogy az ilyen szoftvereket az erre szakosodott cégek hány éven át fejlesztik és folyamatosan frissítik.

A kötelező metaadatolás egyben durva beavatkozás a rádió gyakorlati működésébe: ezen túl nem lehet CD-ről, lemezeiről bejátszani egy felvételt, mert annak a metaadatai nem mennek keresztül a gépen: csak előre metaadatolt fájlok adhatóak adásba. Nem lehet spontán lejátszani egy felvételt, csak akkor, ha minden adat előre bekerült a rendszerbe (erről gondoskodik az IMAR jelentésekbe épített ellenőrző kódja, mellyel „kiszűrhető, hogy annak teljes tartalma a program által generált, vagy utólagos beavatkozások eredményeképpen jött létre.” (IMAR 2014). Élő adásnál adás közben a technikusnak „naplózni” kell az épp elhangzó prózai műsor részleteit is, ahelyett, hogy a keveréssel foglalkozna. A módszer az előre programozott, kevés zenét forgató kereskedelmi rádiókban működhet, de egyes közösségi rádiókban, ahol egy zeneszám egyszer megy le, és a műsorvezetők nem előre tervezett menetrend szerint haladnak, ezt a poroszosan precíz adásmenet lehetetlen betartatni. Egy nap kb. 5000 cellányi adatot követel meg a hatóság egy rádiótól, aminek megkövetelése egy néhány fő önkéntessel működő rádiónál nem életszerű, a műsorvezető önkéntest adminisztrátorrá teszi és az adásra készülés nagy részét az adminisztrálás, metaadatolás teszi ki. A kormányzati stratégia itt is ugyanaz, mint a civil szervezeteknél: a folyamatos adminisztrációs vegzállással akadályozzák az érdemi munkavégzést. Ismertek olyan műsorok, melyeknél az – önkéntes – műsorvezető nem vállalta az előzetes és utólagos adminisztrációt és inkább feladta műsorát.

ONLINE RÁDIÓSOK NEGATÍV DISZKRIMINÁCIÓJA

A 2010-es médiatörvény életbe lépése óta az online rádióknak („internetes lineáris médiaszolgáltatás”) a Mtv. 42. § alapján bejelentési kötelezettsége van, ami díjfizetéssel is jár. A rádió bejelentését az közvetítés megkezdése előtt 45 nappal kell megtenni, és a bejelentésben a tervezett online rádió részletes heti adástükrét is csatolni kell, valamint a bejelentő hivatalos papírjait, aláírási címpéldányt, létesítő okiratot.

Közösségi státuszt csak FM-en éterbe sugárzó nem országos, a vezetékes (kábeles), ill. az 1 km-es körzetben sugárzó rádiók kaphatnak. Mivel az online rádiók elméletileg több, mint az ország lakosságának 50%-a számára elérhetőek, az online rádiók országosnak számítanak, így nem kaphatnak közösségi státuszt, akkor sem, ha az online rádiók jelentős része közösségi jellegű, célzott célközönségű, szubkulturális adás és eleve nagyobb hallgatósághoz jut el, azaz fontosabb társadalmi szerepük lehet, mint az 1 km-esre korlátozott kisközösségi rádióknak (melyek hallgatósága könnyen lehet, hogy az online simulcastban nagyobb, mint az 1 km sugarú besugárzási körzetben).

A mai médiarendszerbe szervesen illeszkedő online rádiós szolgáltatásokat, *online rádiózó közösségeket* így a hatalom kizárja mind a közösségi, mind a helyi rádiós támogatásra jogosultak köréből (hangjáték-pályázatokon kötik, hogy rádiók egyáltalán nem is indulhatnak, viszont leadási megállapodás kell rádióval, ami viszont csak a sugárzó országos vagy körzeti lehet - nem nehéz pántlika-utalást találni a felszámolt MR-es rádiószínház szerkesztőségre). Miközben a kereskedelmi médiumokból befolyó összegeket a közösségi és közszolgálati szektor támogatására kellene fordítani, az online médiumoktól a trükkös médiatörvénnyel megtagadják közösségi státuszt, ám

közben alkalmazzák rájuk a zenei kvótákat és erre hivatkozva a törvény rögzíti minden, így az online rádióknak is a folyamatos adatszolgáltatási kötelezettségét is. Azaz a médiatörvény szerint (pályázati) joguk nincs, csak kötelességük.

A kérdést bonyolítja, hogy a törvényben előírt adatszolgáltatási kötelezettséget az online rádióknak a gyakorlatban mégsem kell teljesíteni. Ez azt mutatja, hogy az NMHH a rádiókra kiszabott törvényi kötelezettségek teljesítése alól, *ha akar*, felmentést adhat. Az NMHH Monitoring megfogalmazásában: „Az Mttv. 22. § (8) valóban előírja az adatszolgáltatást a műsorszolgáltatók részére, ám a hivatal saját hatáskörben dönthet az ellenőrizendő műsorszolgáltatók köréről. ...a törvény felhatalmazást ad az adatkérésre, de a hivatal nem él ezzel a jogával bizonyos típusú (pl. kizárólag internetes) médiaszolgáltatók esetében.” (Rajczy 2014). A fenti példa a Médiahatóság működésének kiszámíthatatlanságát mutatja, ami azzal is együtt jár, hogy a törvény alapján nem lehet megjósolni, hogy hatóság mikor szigorít vagy enyhít a kötelezettségeken és azokat milyen mélységben alkalmazza. Ez kiszámíthatatlan, tervezhetetlen médiakörnyezetet eredményez. A többi hasonló eszközhöz hasonló ez az (egyébként az internetes rádiók legális létezését a gyakorlatban lehetővé tevő) példa is azt jelzi, hogy a médiahatóság politikai nyomásra válogathatja meg, hogy mely törvényi előírást mely műsorszolgáltatókra kívánja épp alkalmazni.

Ugyanakkor ez a pont (a kötelezettség alóli felmentés) úgy is értelmezhető, hogy a Hatóságnak megvolna az eszközök kezében, hogy az alapvetően elhibázott médiatörvény egyes pontjait a gyakorlatba úgy ültesse át, hogy a médiaszolgáltatók számára élhető szabályozási környezetet teremtsen, ám ezzel a legritkább esetben él, döntései többségét inkább az adminisztrációs terhek irreális szintű és indokolatlan növelése jellemzi.

150%-OS KÖTBÉR

A rezsi és műszaki pályázatoknál a Fidesz-KDNP médiahatósága bevezette, hogy amennyiben a pályázó akár a médiatörvény, akár a műsorszolgáltatási szerződése ellen vét, a megkapott összeg 150%-át köteles visszafizetnie. Ez újabb fegyver a közösségek megfélemlítésében. Tehát ha karácsony napján a magyar zene aránya csak 48% lenne – a szerződés megszövegezésében: „vállalt” – 50% helyett, ezzel megvalósult a szerződés megszegése, a hivatalnak nem áll módjában mást tenni, mint eljárást indítani, így a rádióknak az egész évben már elköltött néhány millió Ft támogatást + ennek 50%-át kell visszafizetnie. Ilyen követelmények mellett már-már orosz rulett pályázni az állam által újraosztott pénzre.

A kötbér az adatszolgáltatási kötelezettségekkel összekapcsolva lényegében kizárja a tényleges közösségi rádiókat a pályázók köréből, mivel az adatszolgáltatás teljesítéséhez pontosan előre tervezett adásrend, lehetőleg kevés elem-ből álló játszási lista, de számonként sokszor forgó zene szükséges, ami teljesen ellentétes a közösségi rádiók spontán, egy számot csak egyszer játszó működési módjával. Így tulajdonképpen egyfajta kontraszelekció van beleprogramozva a rendszerbe: azok pályázhatnak, akik működése minél inkább hasonlít egy kereskedelmi rádióéhoz.

A Médiatanács 2014. októberében 8 oldalas dokumentumban részletezte, hogy milyen típusú hiányosságokat mekkora kötbérrel sújt, azonban a kitételek elsősorban filmes pályázatokra vonatkoznak, így a közösségi rádiós pályázatokon a Médiatanács továbbra is lényegében szabad kezet kap a hiányosságok büntetésében (Médiatanács 2014).

A TÚLBONYOLÍTOTT PÁLYÁZATI RENDSZER

2012-ben azt írta le az NMHH Médiatanácsa saját honlapján, hogy „Az egy évtizedes hagyományokkal rendelkező kisközösségi rádiózás a magyar médiapiac sokszínűségének egyik letéteményese”. Ezután azt írják, hogy „A

Médiatanács a kiírásnál figyelembe veszi azt is, hogy a kisközösségi rádiók szűkös anyagi forrásaik miatt profi pályázatíró szakértőt nem tudnak alkalmazni, ezért „pályázóbarát” formanyomtatványokkal és kitöltési útmutatókkal segíti majd az indulókat” (2012. 03. 30.) (Médiatanács 2012). Ezután megalkották az eddigi legnehezebben teljesíthető pályázati felhívást (NMHH 2013a), amin 21 pályázatból összesen négy felelt meg hiánytalanul a formai követelményeknek (később még egyet hiánypótlással elfogadtak) (NMHH 2013b).

Egy jellemző idézet: „A pályázó az eredeti pályázati ajánlat minden lapját köteles kilyukasztani, azon fonalat átűzni, a fonal végét az utolsó lap hátoldalán egyszer ragasztható címkével leragasztani, és a címkét a pályázó képviselője köteles aláírni oly módon, hogy az aláírás a papírlapra is átérjen”.

2010-ben a pályázat könnyítését ígérték, ehhez képest 2014-ben egy közösségi frekvenciapályázat 500 oldalas, egy rezsi pályázat 150 oldalas terjedelmű.

A folyamat eredményeként a 2010-es majdnem 70-ről 2013-ra kb. harmadára csökkent a kisközösségi rádiók száma (1. ábra).

FORMAI KÖVETELMÉNYEK ÉS A KLUB-SZABÁLY

A pályázatoknak annyira részletes, nem javítható formai követelményeknek kell megfelelniük, mintha valakinek írógéppel hiba nélkül kellene beadnia a disszertációját. A karkai abszurditásig menő követelmények közül csak egy az ún. „Klub-szabály”, melyet az ellenzéki Klubrádió pályázataival szemben alkalmaztak először 2010-12-ben.

A tragikomédiába illő történet (Népszava 2013) úgy kezdődött, hogy a Klubrádiót még az ORTT nyilvánította egy frekvenciapályázat nyertesévé, de már a választás után kellett volna megkötni a szerződést. Az új hatalom hatósága ezt mondvacsinált ügyekre hivatkozva nem tette meg, az ügy bíróság elé került, ahol a bíróság kinnal-kreatívan úgy döntött, hogy a Klubrádió nem felelt meg a formai követelménynek, mert a hátoldalakat, melyek szintén oldalak, nem számozta és írta alá. A pályázati kiírásban ugyanis az szerepelt, hogy a pályázónak a pályázati ajánlat minden oldalát alá kell írni és „folyamatos oldalszámozással kell ellátni”. Később a bíróság jogszerűtlennek ítélte az üres oldalak aláíratását, így a hatóságnak maradt az áthúzás formai követelménye, amit immár a pályázati kiírásokba is előre-utólag beépítettek, ezzel az abszurd követelménnyel kényszerűen visszamenőleg legitimizálva a Klubrádiót kiütő bíróságnak a hatóságra nézve kedvező döntését. Mivel ez az eset volt értelmezésünk szerint a Médiatanács egyfajta beavatási szertartása, most, ha következetesen járnak el, foggal-körömmel ragaszkodniuk kell ennek irracionálisba menő betartatásához, hiszen maguk válnak nevetségessé, ha feladják ezt a szabályt, amivel egyébként maguk válnak nevetségessé.

A számozatlan, csak egy ferde vonalat tartalmazó hátlapok beszkenyelési követelménye (azaz egy 500 oldalas pályázatnál, 500 db szinte teljesen egyforma, ferdén áthúzott üres oldal beszkenyelése) 2014-ben a Tilos Rádiót üthette ki a saját frekvenciájára kiírt pályázatból (Tilos Rádió 2014).

A minden oldal aláírási követelménye a Tilos Rádió 2014-es frekvenciapályázatában kb. 700 egyedi aláírással járt, ami szintén indokolatlan.

Egy lehetséges értelmezés szerint ez az eszköz arra annak az eszköztárnak a része, melyet a hatóság (Médiatanács) azért dolgozott ki, hogy a szívének nem tetsző pályázatok esetén előhúzható legyen a pályázat elutasítása. Ezen túl pedig a közösségi rádióknál általában önkéntesként dolgozók érezhetjük úgy, hogy beléjük rúg ezzel az indokolatlan, adminisztrációs jellegű feladattal. Talán az sem elhanyagolható, hogy minél több a formai követelmény, annál több az esély a hibázásra, azaz annál kevesebb pályázatot kell érdemben elbírálni az amúgy is túlterhelt Médiatanácsnak.

A Klub-szabályra, azaz csak formai okokra hivatkozva utasították el a budapesti Tilos Rádió pályázatát (ezúttal: „a hátlapok nem voltak áthúzva”), de ugyanerre hivatkoztak a fehérvári független keresztény Rádió Sansz frekvenciapályázatánál is. Ezekben az esetekben, bár formai „hiba” történt, a rádió nem javíthat és nem fellebezhet a döntés ellen. Az áthúzott hátoldal hiánya volt tehát az ok, amiért a fehérváriak a 2006–2013 között sugárzó rádió helyén süket csendet hallhatnak (ezeknél a rádióknál általában nincs más jelentkező a frekvenciára) és 2014. végén még nem tudni, a Tilos két évtized után egyetlen jelentős hallgatottságú hazai közösségi rádióként eltűnik-e az éterből az áthúzott oldalak miatt.

A Mérték Médiaelemző Műhely elemzése szerint a formai (alaki) követelmények kártyáját az NMHH a versengő pályázatoknál húzza elő; amikor csak egy pályázó van, akkor furcsa mód nincsenek formailag hibás beadványok. Ez is arra utal, hogy „a formai elvárásokat a Médiatanács eszközként használta azokban a pályázatokban, ahol versengő pályázók jelentek meg. Ez pedig egyértelműen megkérdőjelezi a pályázati eljárásban megkövetelt formai követelmények funkcióját” (Polyák és Uszkiewicz 2014.)

AZ ELUTASÍTOTT PÁLYÁZATOKON A VISSZADOBÁS OKÁT A HATÓSÁG VISSZATARTJA

A pályázati rendszer döntéshozói mechanizmusa átláthatatlan és kiszámíthatatlan.

A hatósági (Médiatanácsi, pl. REZSI) pályázatokat sok esetben mindmáig azzal utasítják el, hogy „pályázatukat a bírálóbizottság alaki / tartalmi ok miatt nem javasolta támogatásra a Médiatanácsnak”. Ennél bővebb konkrétumot a hatósági levél nem tartalmaz. A pályázónak lehet lehetősége a pályázatát újra beadni („jogosult módosítani”), sőt, erre bízthatja is őt a Médiatanács, ám hogy miben kellene változtatnia, arra semmiféle utalást nem kap. Ha ilyenkor ha a pályázó felhívja a hatóságot, azt a választ kapja, hogy „sajnos nem áll módunkban információkat kiadni”. A pályázó újra beadja a teljes dokumentációt, mindent átír, amit gondol, hogy hibás volt, és esetleg ismét elutasítják. Az elutasítás valódi okáról csak informális kapcsolatokon keresztül lehet tudomást szerezni, így esetleg kiderülhet, hogy egy fénymásolási hiba, vagy egy hőpapíron kifakult számla (akármi) is lehetett az elutasítás oka, ám ennek kicserélése helyett a pályázó átfogalmazta és kiegészítette a pályázatát, amire viszont nem lett volna szükség. A rendszer tehát az aktív informális kapcsolatokat jutalmazza (a bírálók személye nyilvános).

A PÁLYÁZATI RENDSZER TÖRVÉNYSÉRTŐ

A pályázatok formai követelményei, és az, hogy a hatóság visszatartja a segítséget és az információkat az azt kérő pályázóktól, nem ügyfélbarát pályáztatási rendszert eredményez. A 2004. évi CXL. törvény 1. § (2) (Eljárási alapelvek) alapján „A közigazgatási hatóság a hatáskörének gyakorlásával nem élhet vissza, hatásköre gyakorlása során a szakszerűség, az egyszerűség és az ügyféllel való együttműködés követelményeinek megfelelően köteles eljárni. A hatóság ügyintézője jóhiszeműen, továbbá a jogszabály keretei között az ügyfél jogát és jogos - ideértve gazdasági - érdekét szem előtt tartva jár el” (kiemelés tőlünk). A 2004. évi CXL. törvény a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól hatálya kiterjed az NMHH mint autonóm államigazgatási szervre is. Véleményünk szerint az NMHH pályázatkezelése sérti a 2004. évi CXL. törvény Eljárási Alapelveit és így törvénytelen.

A PÁLYÁZATI KIÍRÁSSAL VALÓ KÉSLEKEDÉS

Többször előfordult, hogy rádiók műsorszolgáltatási szerződése lejárt és már nem hosszabbítható meg, de az

NMHH nem írt ki új kisközösségi pályázatot. Ilyenkor a rádió semmit nem tehet, ki kell kapcsolnia az adóját és megvárni a kiírást és a bírálást. Ez akár másfél év is lehet (pl. az Első Pesti Egyetemi Rádió FM adása 2012. január és 2013. november között ezért szünetelt). A frekvenciapályázati kiírásban semmilyen határidő, rendszeresség nem köti az NMHH-t. A másfél éves procedura után a pályázó ismét elindulhat ugyanazon a frekvencián, ahol korábban is adott és ahol ezalatt az időszak alatt semmi sem volt, sem ő, sem más.

HÍRSZOLGÁLTATÁSI KÖTELEZETTSÉG

A közösségi rádiók törvényi kötelezettsége lett (Mtv. 66. § (4) a) a rendszeres formális hírszolgáltatás, függetlenül a rádió profiljától. Ezzel az önkéntesek működtette és kis költségvetésű rádiókra olyan terhet rónak, melyet nem vagy irreálisan nagy energiabefektetéssel tudnak teljesíteni, minimális hallgatósámmal. A kötelezettség teljesítéséhez azonban segítséget is kínálnak: a kormány szócsövévé tett MTI „saját forrású közszolgálati híreinek” felhasználását a kormány 2011-ben mindenki, így a médiaszolgáltatók számára is, ingyenessé tette (Hír24 2011) (audio hírszolgáltatásért fizetni kell).

2. A VÁLTOZÁSOK ÉRTELMEZÉSE

A kisközösségi a rádiók mind az új médiatörvény, mind a régi ORTT-gyakolat értelmében kb. 1 km-es sugarú körben foghatóak. Működtetői önkéntesek, akik lelkesedésből dolgoznak, hobiból rádióznak. Ezek a rádiók kereskedelmi értéket nem képviselnek, politikai befolyásuk hasonló nagyságrendű, általában nem sugároznak reklámmot és nem politizálnak. De műsorkészítői szabadon teszik, amit tesznek. A szabadság, és különösképpen a nyilvánosan művelt szabadság minden diktatúra számára irritáló.

De mi szükség van egyáltalán FM rádiókra? „Bárki” hallgathat online rádiót, ha akar, de ma már úgyis más – videó, szöveg – online forrásokból informálódnak, szórakoznak az emberek. A technológia azonban még nem tart ott, hogy az online rádió az FM-hez hasonló áron és rugalmassággal elérhető legyen, pl. autóban, konyhában, és egy gombnyomásra információt és szórakozást is szállítva. Az online adatforgalom még (adó nélkül is) mindig túl sokba kerül, különösképp Magyarországon. 2013-ben Magyarországon a lakosság 36%-ának van okostelefonja (mely tehát online rádió vételére képes), az internetet pedig kb. 7,5 millió ember használja. Vagyis közel 2,5 millióan nem. Az okostelefonos rádióhallgatás aránya 2012 és 2013 között 42-ről 32%-ra csökkent (Ariusz-NRC 2014). A sokoldalú online berendezések szignifikánsan gyengébb hangminőségűek, mint egy átlagos FM rádió (még egy Szokol rádió is jobb hangú, az olcsó laptopok hangja sem rádióbarát). Ugyanakkor tény, hogy sok fiatalnak nincs is rádiókészüléke, és mobilon sem a beépített FM modulban, sem online nem hallgat rádiót. Az ő számukra érdektelennek tűnhet, hogy FM-en szól-e egy kisközösségi rádió vagy sem. De számukra sem mindegy.

Kérdés a kormány szerepe a rádióhullámok és állampolgárok feletti kontrollban. A rádióhullámok korlátozott erőforrásnak számítanak, ám ettől még nem evidens, hogy a kormánynak állami tulajdonnak kellene tekintenie az éter, amellyel ő jogosult gazdálkodni. Ennek magyarázata az lehet, hogy ez bevételi forrást jelent az államkassza számára, hogy a zavarmentes vételhez központi koordináció szükséges és hogy korlátozott erőforrásként valakinek döntenie kell arról, hogy a zavarmentes vételnél által adott számú csatornát ki használhatja.

A műsorszóró frekvenciák jelentős része viszont nincs kiosztva, nincs használatban. Egy-egy meghirdetett frekvenciákra általában többen pályáznak. Az éterhez jutási pályázati feltételeket nem szakmai vagy közösségi konszenzus, hanem a kormány és hivatalnokai határozták meg. Megvan a lehetőségük, hogy ezt nem a közjó érdekében, hanem úgy tegyék, hogy számukra minél szélesebb legyen a játéktér a döntéseknél, illetve hogy minél kevesebb lehessen a jelentkező, és ezen belül még kevesebb az a jelentkező, akinek a pályázatát valakinek tartalmilag is érté-

kelnie kell. Ez a szólásszabadság indokolatlan korlátozása.

Magyarországon már csak kevés média képes függetleníteni magát a kormány törekvéseitől. A Class FM – a Fideszé (tulajdonosa a Közgépes Nyerges Zsolt, majd Simicska Lajos (NOL 2014)). A NEO FM – az állami megrendelések megvonásával ellehetetlenítve, helyére nem írtak ki új pályázatot, inkább felosztották a frekvenciahálózatot a közrádió adói – a Kossuth és a Dankó!!! rádió – között (az NMHH rákosista államosításokat felidéző megfogalmazásában: „A közszolgálat rendelkezésére bocsátott[ták] új adóhálózat[ot]” (NMHH 2013c). Természetesen a közrádió, köztvé – a Fideszé. Az MTI, az országos hírügynökség – a Fideszé. A TV2 – a Fideszé (Vs. 2014). Az RTL még nem, de 2014 nem egy jogszabályi változást hozott, mely e csatorna működését igyekszik megnehezíteni. A baloldali Klub Rádió valamiért nem nyer a vidéki frekvenciapályázatokon (NMHH 2013d), a jobboldali-keresztény ideológiát követő Lánchíd, a Katolikus, a Mária rádiók viszont sikeresek (emasa 2013) (2. ábra).

A kormánynak, az államnak véleményünk szerint az volna a feladata, választóktól kapott megbízatása, törvényi kötelezettsége, hogy jól gazdálkodjon a frekvenciákkal, ami értelmezésünkben azt jelenti, hogy a lehető legnagyobb számú és lehető legsokszínűbb médiumnak adjon helyt az éterben. Ehelyett a gyakorlat az, hogy a maga adminisztratív eszközeivel korlátozza a frekvenciák szabad használatát és a kiosztott frekvenciákon is a nemzetépítés eszméjétől áthatva a saját ideológiai követőit részesíti előnyben.

Az állam szerepe, a választott képviselők szerepe egy demokráciában nem lehet a választók szólásszabadságának korlátozása: az államnak segítenie és megvédenie kell állampolgárait. A műsorszóró rádiófrekvenciák kiosztása ma Magyarországon a hatalomról és nem az állampolgárokról szól. A rádiófrekvenciák kiosztásának semleges rutin-feladatnak kellene lennie, és nem olyan botrányos processzusnak, amelynek a kimenetele a felek számára átláthatatlan és meglepetésekkel teli. Ma ez egy olyan tudatosan túlbonyolított folyamat, amire csak kifejezetten sokat tapasztalt pályázatírói és számítástechnikai tudással (500 előlap és hátlap szkennelése megfelelő sorrendben és formátumban) lehet képes valaki. A hatósági adatszolgáltatáshoz szükséges metaadatok elkészítéséhez aránytalanul nagy adminisztráció és speciális szoftverek használata szükséges, holott ilyen jártasság és tudás nem szükséges ahhoz, hogy valaki jól *rádiózzon*.

A kisközösségi rádiók épp azok számára a legfontosabbak, akik számára nem érhetőek el az internetes vagy nyomtatott médiumok, részben mert funkcionális analfabéták vagy mélyszegénységben élnek, ezért nincs pénzük számítógépre és internet-előfizetésre. Az ő számukra a jelenlegi pályázati rendszer teljesen elérhetetlenné teszi azt az eszközt, ami épp az ő informáltságukat, társadalmi integrációjukat volna hivatott segíteni.

MIÉRT FONTOS MÉG MA IS A RÁDIÓ?

Amíg egy egyén vagy csoport úgy érzi, hogy gondolatait, érzéseit a rádió médiuma segítségével szeretné kifejezni vagy akár csak megfogalmazni; és amíg van olyan egyén vagy csoport, amelyik ezekre kíváncsi, addig a rádiónak van létjogosultsága. Amíg a hozzáférés FM-en egyszerűbben megoldható, mint más (akár DAB, akár online) technológiával, addig az FM-nek is van létjogosultsága, sőt, addig az FM-nek van elsődleges létjogosultsága.

Lehet, hogy a Tisztelt Olvasó sosem hallgat rádiót. Lehet, hogy minden információhoz okostelefonon, interneten jut és zenét sem hallgat rádióból. Ám egyrészt a közösségi / szabad rádiósok civil újságírók, és elhallgattatásuk, munkájuk akadályozása, különösen ha az állam teszi, közvetlenül mindenkit érint, másrészt a „rádió” ma már megjelenik az újmédia felületeken is. Szolidárisak vagyunk szabadon dolgozni vágyó, kereskedelmi és politikai érdekek mögé be nem álló civil kollégáinkkal és küzdünk a nyilvánosság szabadságáért.

REFERENCIÁK

- Ariosz-NRC (2014) Lakossági internethasználat online piacfelmérés. NMHH. http://nmhh.hu/dokumentum/162930/lakossagi_internethasznalat_kutatasi_osszefoglalo_2013.pdf
- Benedek Gergő - Gosztönyi Gergely - Hargitai Henrik: Kisközösségi rádiózás Magyarországon. Az első 3 év. Civil Szemle, 2007/3-4 pp 123-144.
- emasa (2013) Mérték: a Médiatechnika újraindítja a rádiós piacot. Emasa, 2013. szeptember 19. <http://www.emasa.hu/cikk.php?id=10987>
- Hargitai Henrik - Ferenczi Tünde: Helyzetjelentés a kisközösségi rádiókról 2010. in: Walter András (szerk.): Kisközösségi rádiózás a hazai gyakorlatban 2010. Szabad Rádiók Magyarországi Szervezete, 2010. pp 10-52
- Hír24 (2011) Mától ingyenesek az MTI hírei. Hír24, 2011. május 16. <http://www.hir24.hu/belfold/2011/05/16/matol-ingyenesek-az-mti-hirei/>
- IMAR (2014) Jelentések. <http://imar-media.eu/jelenteskezeselo>
- Jó Balázs (2013) Levél a Szabad Rádiók Magyarországi Szervezetének az NMHH részéről, 2013. jan. 23. Archiválva: http://szabadradiok.hu/sites/default/files/cikk_files_uploaded/level20130123.pdf
- Mádl András (2012) Levél a Napszél Kulturális Közhatalú Egyesület részére. Iktatószám: EM/6906-1/2012. 2012. márc. 2. Archiválva: http://szabadradiok.hu/sites/default/files/cikk_files_uploaded/2012_adatszolgaltatas.pdf
- Médiatechnika (2012) A Médiatechnika új alapokra helyezte a kisközösségi rádiós pályázat elveit. Publikálva: 2012.03.30. 14:10 http://mediatanacs.hu/cikk/3099/A_Mediatanacs_uj_alapokra_helyezte_a_kiskozossegi_radios_palyaztatasi_elveit
- Médiatechnika (2014) A Médiatechnika 961/2014. (X. 7.) számú általános érvényű döntése a támogatás-ellenőrzési eljárás során felmerülő szerződésszegések jogkövetkezményeiről
- Népszava (2013) Hadd szóljon! - a Klubrádió három éve. <http://nepszava.hu/cikk/1003410-hadd-szoljon---a-klubradio-harom-eve>
- NMHH (2013a) A Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság Médiatechnika Pályázati Felhívása kisközösségi rádiós médiaszolgáltatási lehetőségek elvi hasznosítására. Budapest, 2013. április 10. http://nmhh.hu/dokumentum/157361/pf_kiskozossegi.pdf
- NMHH (2013b) A Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság Médiatechnika 373/2013. (III.6.) számú HATÁROZATA. http://mediatanacs.hu/dokumentum/157411/3732013kiskozossegi_eredmeny.pdf
- NMHH (2013c) Javul a Kossuth Rádió vételminősége. NMHH, http://nmhh.hu/cikk/161719/Javul_a_Kossuth_Radio_vetelminosege?utm_source=mandiner&utm_medium=link&utm_campaign=mandiner_media_201412
- NMHH (2013d) A bíróság jogszerűnek minősítette a Médiatechnika döntéseit a „Klubrádió vidéki frekvenciáiról”. Publikálva: 2013.04.23. http://nmhh.hu/cikk/157737/A_birosag_jogszerunek_minositette_a_Mediatanacs_donteseit_a_Klubradio_videki_frekvenciairol
- NOL (2014) Simicskai a Class FM. 2014.01.10 06:45 NOL.hu http://nol.hu/belfold/20140110-simicskai-a-class_fm-1437053
- Péterfalvi Attila (2014) Levél Dr. Pálffy Ilona részére, ügyiratszám NAIH-703-3/2014/V., 2014. márc. 17. Archiválva: http://www.naih.hu/files/703_2014_allasfoglalas_ajanloivek_taj_jogrol.pdf
- Polyák Gábor – Uszkiewicz Erik: Foglyul ejtett média. Bp, 2014. http://mertek.eu/sites/default/files/files/szeliden_foglyul_ejteni.pdf
- Rajczy Szilárd (2004) Elektronikus levél az Első Pesti Egyetemi Rádió 2. számára. 2014. december 9. 15:13
- Tilos Rádió (2014) A frekvenciapályázatunk sajtója. <http://hirek.tilos.hu/?p=4679>
- VS (2014) Csuday Gábor: Itt a kapcsolat a Fidesz és a TV2 eladása között. 2014. jan 20. 12:44 <http://vs.hu/kozelet/osszes/itt-a-kapcsolat-a-fidesz-es-a-tv2-eladasa-kozott-0120#!s2>

1. MELLÉKLET. KISKÖZÖSSÉGI ENGEDÉLLEL RENDELKEZŐ RÁDIÓK 2014. NOVEMBER 28-ÁN (Besugárzási körzet max. 1 km)

Alfa Rádió	Balkány 88,0 MHz	MaxiRádió	Gyöngyös 92,4 MHz 2
Alpha Rádió	Székesfehérvár 88,9 MHz	Mustár Rádió	Nyíregyháza 89,6 MHz
Berettyó Rádió	Berettyóújfalú 97,9 MHz	Pont Rádió	Mezőtúr 89,9 MHz
Best of Rádió	Tiszavasvári 98,0 MHz	Rádió Balaton	Siófok 88,7 MHz
Code FM - 88,7	Miskolc-Avas 88,7 MHz	Rádió FM 87,8 MHz	Érd 87,8 MHz
CREDO RÁDIÓ	Szombathely 98,8 MHz	Rádió Smile	Kiskunfélegyháza 89,9 MHz
Csillagpont Rádió	Miskolc 94,0 MHz	Rádió Sun	Gyomaendrőd 88,0 MHz
Első Pesti Egyetemi Rádió	Budapest 97,0 MHz	Rádió Szarvas	Szarvas 105,4 MHz
FeZen Rádió	Székesfehérvár 102,9 MHz	Rádió Szentendre	Szentendre 91,6 MHz
FM1 Rádió	Miskolc 107,0 MHz	Rádió Törökszentmiklós	Törökszentmiklós 89,6 MHz
FRISS FM	Kisvárd 89,6 MHz	Stúdió FM 96,3	Zalaegerszeg 96,3 MHz
Karcag FM	Karcag 88,0 MHz	Szinva Rádió	Miskolc 99,5 MHz
Kerepes Rádió	Kerepes 97,1 MHz	Táska Rádió	Székesfehérvár 97,5 MHz
Kontakt Rádió	Budapest 87,6 MHz	Zöld Hullám Rádió	Piliscsaba 107,4 MHz

2. MELLÉKLET. „KÖZÖSSÉGI” ENGEDÉLLEL RENDELKEZŐ HELYI ÉS KÖRZETI RÁDIÓK 2014. NOVEMBER 28-ÁN

Civil Rádió	Budapest 98,0 MHz	körzeti
Európa Rádió	Miskolc 90,4 MHz + Mezőkövesd 102,1 MHz	körzeti
Európa Rádió 100,5	Nyíregyháza 100,5 MHz	körzeti
Európa Rádió 87,9	Szeged 87,9 MHz	helyi
Európa Rádió 90,4	Kisújszállás 103,2 MHz	helyi
Európa Rádió 94,4	Debrecen 94,4 MHz	helyi
Európa Rádió FM 100,0	Sátoraljaújhely 100,0 MHz	helyi
FM90 Campus Rádió	Debrecen 90,0 MHz	helyi
Gazdasági Rádió	Budapest 105,9 MHz	körzeti
Győr Plusz Rádió	Győr 100,1 MHz	helyi
Halas Rádió	Kiskunhalas 92,9 MHz	helyi
Híd Rádió	Telkibánya 100,6 MHz	helyi
Inforádió	Budapest 88,1 MHz	körzeti
Jazzy Rádió	Dél-Budapest 90,9 MHz	helyi
Klasszik Rádió	Budapest 92,1 MHz	körzeti
Klubrádió	Budapest 92,9 MHz	körzeti
Lánchíd Rádió	Budapest 100,3 MHz + Székesfehérvár 106,6 MHz + Balatonfüred 96,2 MHz + Zalaegerszeg 88,3 MHz + Keszthely 93,4 MHz + Dunaújváros 99,1 MHz + Győr 88,1 MHz + Tatabánya 107,0 MHz + Szombathely 97,1 MHz	körzeti
Lánchíd Rádió 100.2	Szeged 100,2 MHz	helyi
Lánchíd Rádió Pécs	Pécs 94,6 MHz + Kaposvár 97,5 MHz + Szigetvár 98,9 MHz + Siklós 88,6 MHz	helyi
Magyar Katolikus Rádió	Székesfehérvár 96,1 MHz + Budapest 102,1 MHz + Esztergom 92,5 MHz + Vác 87,9 MHz + Veszprém 94,6 MHz + Mór 89,0 MHz + Sárbogárd 96,6 MHz + Tapolca 101,8 MHz + Kiskőrös 91,7 MHz + Kalocsa 94,5 MHz + Dunaföldvár 104,1 MHz + Szombathely 107,4 MHz + Zalaegerszeg 92,9 MHz	körzeti
Magyar Katolikus Rádió 101,2	Pécs 101,2 MHz	helyi
Magyar Katolikus Rádió 102,6	Kaposvár 102,6 MHz	helyi
Magyar Katolikus Rádió 92,3	Debrecen 92,3 MHz	helyi
Mária Rádió	Budapest 94,2 MHz + Komárom 88,3 MHz + Vác 94,1 MHz + Gyal 98,9 MHz + Monor 106,3 MHz + Pécel 91,7 MHz + Dömös 104,9 MHz + Komló 91,4 MHz + Piliscsaba 104,2 MHz + Esztergom 97,4 MHz + Dabas 97,5 MHz + Zalaegerszeg Tarr Kft. Hálózata	körzeti
Mária Rádió Bakony	Ajka 93,2 MHz	helyi
Mária Rádió Cegléd	Cegléd 88,3 MHz	helyi
Mária Rádió Celldömölk	Celldömölk 92,5 MHz	helyi
Mária Rádió Mór	Mór 92,9 MHz	helyi
Mária Rádió Palota	Várpalota 90,0 MHz	helyi
Mária Rádió Pápa	Pápa 90,8 MHz	helyi
Mária Rádió Sárvár	Sárvár 95,2 MHz	helyi
Mária Rádió Völgyhíd	Veszprém 95,1 MHz	helyi
RADIO MONOSTER	Szentgotthárd 106,6 MHz + Felsőszölnök 97,7 MHz	helyi
Rádió Q	Budapest 99,5 MHz	körzeti
Sárrét FM	Püspökladány 91,8 MHz	helyi
Szent István Rádió 90,6	Sátoraljaújhely 90,6 MHz	helyi
Szent István Rádió 91,8	Eger 91,8 MHz + Gyöngyös 102,2 MHz	körzeti
Szent István Rádió 94,0	Hatvan 94,0 MHz	helyi
Szent István Rádió 95,1	Miskolc 95,1 MHz + Encs 95,4 MHz	körzeti
Szent István Rádió 96,4	Törökszentmiklós 96,4 MHz	helyi
Szent István Rádió–Tokaj	Tokaj 101,8 MHz	helyi
Tilos Rádió	Budapest 90,3 MHz	körzeti
VÁR FM Rádió Kisvárdá	Kisvárdá 93,4 MHz	helyi
Vörösmarty Rádió	Székesfehérvár 99,2 MHz	helyi